

Pravila

Kolokvij se piše 120 minuta te se predaje s radnim listom i papirom sa zadacima. **Kodovi se šalju na e-mail mpuvaca@mathos.hr uz naslov/predmet e-mail-a "NLA–kolokvij3"**. Kolokvij nosi 120 bodova, što znači da je moguće ostvariti više od 100%. Pored zadatka je naznačeno koliko bodova nosi. Moguće je ostvariti parcijalne bodove po zadacima. Zadaci označeni s "*" su teorijski. Rezultati kolokvija će biti na web stranici kolegija u toku iduća 4 dana.

Sve svoje tvrdnje obrazložite i precizno iskažite.

Zadatak 1 (20).

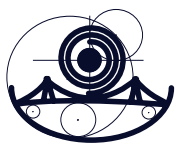
- Definirajte funkciju `provjerassd` koja prima matricu te provjerava je li matrica strogo dijagonalno dominantna po stupcima. Ukoliko je matrica strogo dijagonalno dominantna po stupcima, funkcija treba vratiti vrijednost 1 uz ispis `Matrica je SSD.`, ukoliko matrica nije strogo dijagonalno dominantna po stupcima, funkcija treba vratiti vrijednost 0 uz ispis `Matrica nije SSD.` Testirajte na primjerima:

$$A = \begin{bmatrix} 55 & -20 & -1 & \dots & -1 \\ -20 & 55 & -20 & \ddots & \vdots \\ -1 & -20 & 55 & \ddots & -1 \\ \vdots & \ddots & \ddots & \ddots & -20 \\ -1 & \dots & -1 & -20 & 55 \end{bmatrix} \in \mathbb{R}^{15 \times 15},$$
$$B = \begin{bmatrix} 20 & 10 & -1 & \dots & -1 \\ 10 & 20 & 10 & \ddots & \vdots \\ -1 & 10 & 20 & \ddots & -1 \\ \vdots & \ddots & \ddots & \ddots & 10 \\ -1 & \dots & -1 & 10 & 20 \end{bmatrix} \in \mathbb{R}^{10 \times 10}.$$

(Za unošenje matrice koristite Matlab funkcije.)

Zadatak 2 (20).

- ★ Neka je $A = U\Sigma V^T$ singularna dekompozicija matrice $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ te neka je prvih r singularnih vrijednosti netrivialno. Odredite singularnu dekompoziciju matrice $A^T A$ te prikažite jezgru i sliku od $A^T A$ pomoću singularnih vektora matrice A . Dokažite svoju tvrdnju za sliku matrice $A^T A$.

Zadatak 3 (5+20). Neka je $A = \begin{bmatrix} 1 & -10 & 1 & 5 \\ 1 & -4 & -1 & -11 \\ -3 & 0 & 10 & 2 \\ -9 & 1 & 3 & -2 \end{bmatrix}$, $b = \begin{bmatrix} 8 \\ 19 \\ -11 \\ 10 \end{bmatrix}$.

- Može li se sustav $Ax = b$ riješiti metodom konjugiranih gradijenata?
- Odredite matricu permutacije P tako da se sustav $P Ax = P b$ može riješiti Jacobijevom metodom te objasnite zašto ste odabrali baš tu matricu P .
Napišite program koji rješava sustav Jacobijevom metodom tako da norma $\| \cdot \|_{\infty}$ reziduala bude manja od 0.0005. Za početnu aproksimaciju uzmite nulvektor.
Pri rješavanju linearnog sustava nije dozvoljeno korištenje naredbe `\` i ostalih ugrađenih naredbi u Matlabu.

Koliko je koraka bilo potrebno napraviti Jacobijevom metodom?

Čemu su jednake dobivena aproksimacija i norma reziduala?

Koliko koraka bi bilo potrebno napraviti Jacobijevom metodom da nam je uvjet bio da je norma $\| \cdot \|_{\infty}$ greške u odnosu na pravo rješenje manja od 0.0005?

Zadatak 4 (5+5+15).

- ★ Zapišite uvjetovanost matrice $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ pomoću singularnih vrijednosti matrice A .
- ★ Definirajte SVD dekompoziciju matrice $A \in \mathbb{R}^{m \times n}$.
- ★ Dokažite tvrdnju: Svaka kvadratna matrica H dopušta prikaz

$$H = QM_1 = M_2Q,$$

pri čemu je Q unitarna, a M_1 i M_2 hermitske pozitivno semidefinitne.

Zadatak 5 (20+10).

- Odredite x koji minimizira normu $\|Ax - b\|_2$, koristeći algoritam za LPNK pomoću QR dekompozicije, ako je

$$A \in \mathbb{R}^{50 \times 3}, A(i, :) = \left[\frac{1}{i}, i^2, 1 \right], \quad b \in \mathbb{R}^{50}, b(i) = -2i + 3.$$

Pri rješavanju linearnog sustava nije dozvoljeno korištenje naredbi `\` i `inv(\cdot)`.

Napišite dobiveno rješenje i odgovarajuću normu reziduala.

- ★ Neka je $x \in \mathbb{C}^{n \times n}$ te neka je $Ax - b$ ortogonalno na $\text{Im}(A)$, dokažite da tada x minimizira $\|Ax - b\|_2$ za sve $A \in \mathbb{C}^{m \times n}$ i $b \in \mathbb{C}^m$.